

### הוראה חשבונאית מספר 4 - הבהרות להצעה לתיקון

פברואר 2019  
חוזר מקצועי מספר 12/19

בהמשך לחוזרנו מספר 8/19, בחוזר להלן נבהיר את עיקרי התיקונים, אותם מציע רשם האגודות השיתופיות לתקן בהוראה חשבונאית מספר 4 - דיווח כספי בדבר התחייבות לתשלום קצבה לעובד ופנסיה לחבר בקיבוץ מתחדש.

נזכיר, כי עיקר מטרת התיקון המוצע הינה לקבוע כללים אחידים לחישוב ההתחייבות הפנסיונית בכלל והתאמה לכללי תקן חשבונאות מספר 39, של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות<sup>1</sup> בפרט.

נציין, כי ההצעה לתיקון נערכה בהתאם להמלצת הוועדה לכללי חשבונאות ולתקני ביקורת באגודות שיתופיות, שהינה ועדה מייעצת לרשם, אשר נתנה המלצתה לאחר דיונים נרחבים בנושא, כולל פגישה של ועדה המשנה שלה עם מרבית היועצים העוסקים בתחום החישוב והיעוץ האקטוארי לקיבוצים. במסגרת פגישה זו עלו לדיון משתנים, אשר משפיעים על גובה חישוב ההתחייבות הפנסיונית, ואשר מטופלים בצורה שונה על ידי היועצים, כאשר המטרה לייצר אחידות בהצגת ההתחייבות, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים. הוועדה שמעה את התייחסות היועצים לכל אחת מהסוגיות וכן ביקשה התייחסות לסוגיות נוספות ככל שישנן.

#### להלן הבהרות לגבי עיקרי התיקונים:

- **ריבית להיוון** - גובה הריבית להיוון בו משתמשים היועצים מביא לשונות רבה בתוצאת החישוב של ההתחייבות הפנסיונית (ככל שהריבית להיוון גבוהה יותר כך תוצג התחייבות נמוכה יותר).

**המלצת הוועדה** - להיצמד להוראות התקן החשבונאי הישראלי הרלבנטי, זאת בהתאם לפרקטיקה המקובלת במדרג הוראות כללי החשבונאות.

יובהר, כי העובדה, שאין יחסי עובד-מעביד בין הקיבוץ לבין חבריו, אינה משנה את הנתון שיש כאן התחייבות מחוייבת בדין בהתאם לתקנות הערבות ההדדית<sup>2</sup>.

תקן חשבונאות מספר 39 קובע, כי ריבית ההיוון תיקבע בהתייחס לתשואות שוק בסוף תקופת הדיווח על אגרות חוב קונצרניות באיכות גבוהה: "ישות תמדוד את מחויבותה בגין הטבה מוגדרת על בסיס ערך נוכחי מהוון. הישות תקבע את השיעור שישמש בהיוון התשלומים העתידיים בהתייחס לתשואות שוק בסוף תקופת הדיווח על אגרות חוב קונצרניות באיכות גבוהה".

הוועדה אף המליצה לשקול, כי הרשם יפרסם מידי שנה את גובה הריבית להיוון.

<sup>1</sup> תקן חשבונאות מספר 39, הטבות עובד, שפורסם ב-8/17.

<sup>2</sup> תקנות האגודות השיתופיות (ערבות הדדית בקיבוץ מתחדש), תשס"ו-2005.

- **גידול עתידי בשכר הממוצע במשק (וכפועל יוצא מכך של פנסיית המטרה) - תקנות הערבות ההדדית מגדירות את הקצבה המינימלית כאחוז מהשכר הממוצע במשק. השכר הממוצע במשק עלה בשנים האחרונות ריאלית (מעבר לעליית המדד). השאלה: האם יש לתת ביטוי לגידול ריאלי זה ולהגדיל את ההפרשה בהתאם.**  
**המלצת הוועדה - קצב גידול ריאלי בשכר הממוצע במשק, בהתאם להנחיות לקרנות פנסיה ותיקות, כפי שיקבעו מעת לעת על ידי רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון.**  
**לדעתנו, התעלמות ממרכיב זה אכן תביא להקטנת הגרעון הפנסיוני - אך זו התעלמות ממדד אובייקטיבי, הדורש התייחסות. נציין, כי החובה להביא בחשבון מרכיב זה נובעת, בין היתר, גם מסעיף 18 לתקן חשבונאות מספר 39, לפיו נדרש להתחשב ב"שיעורים חזויים של העלאות במשכורות".**
- **לוחות תמותה לשימוש בביצוע החישובים - הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מפרסמת לוחות תמותה שונים - לוח תמותה שלם של ישראל: כל האוכלוסייה, לוח תמותה שלם של ישראל: יהודים ואחרים, לוח תמותה שלם של ישראל: יהודים.**  
**המלצת הוועדה - הנחות התמותה יתבססו על לוחות תמותה פ3 ו-פ6, המפורסמים על ידי רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון.**
- **תוספת ליחידים - חלק מתקנוני הקיבוצים קובעים, כי יחיד זכאי לתוספת קצבה - השאלה: האם לתת ביטוי לעובדה, כי בעתיד צפוי גידול במספר היחידים - דבר שיביא להגדלת ההתחייבות.**  
**המלצת הוועדה - השינוי בהרכב האוכלוסייה בלתי ניתן לחיזוי - לכן, אין אפשרות לחשב כריב זה ולפיכך, יש לבצע את ההפרשה בהתאם להרכב האוכלוסייה ביום המאזן.**
- **החלטות מיטיבות של הקיבוץ - בחלק מהקיבוצים הוחלט להגדיל את הקצבה מעבר לקצבה המינימלית הקבועה בתקנות - השאלה: האם לבצע את ההפרשה בהתאם לגובה הקצבה הקבוע בתקנות או בהתאם לגובה הקצבה הקבוע בתקנון הקיבוץ.**  
**המלצת הוועדה - יש לבצע את ההפרשה בהתאם לגבוהה מבין הקצבה הקבועה בתקנות הערבות ההדדית לקצבה הקבועה בתקנון הקיבוץ.**

בדבר שאלות נוספות ניתן לפנות לרו"ח אסנת כהן, בטלפון: 03-6382800  
[osnat@britcpa.co.il](mailto:osnat@britcpa.co.il)